



CENTER
for Ukrainian and European
Scientific Cooperation



International scientific conference

**WORLD ECONOMY AND CIVILIZATIONAL
PROGRESS AMIDST POLYSTRUCTURAL
CHANGES: ECONOMIC-TECHNOLOGICAL,
RESOURCE, POLITICAL-LEGAL,
SECURITY-SOCIAL FACTORS**

April 16–17, 2024



IZDEVNIECĪBA
BALTIJA
PUBLISHING

2024

International scientific conference «World economy and civilizational progress amidst polystructural changes: economic-technological, resource, political-legal, security-social factors» : conference proceedings (April 16–17, 2024. Uzhhorod, Ukraine). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2024. 284 pages.

HEAD OF ORGANISING COMMITTEE

Palinchak Mykola Mykhailovych – Doctor of Political Sciences, Professor, Dean of the Faculty of International Economic Relations, State University “Uzhhorod National University”;

Vikhliaiev Mykhailo Yuriiiovych – Doctor of Law, Professor, Director of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation, Professor at the Department of Administrative, Financial and Information Law, State University “Uzhhorod National University”;

Kotliarov Roman Yuriiiovych – Head of the Office of the National Mediation and Conciliation Service in Transcarpathian region.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

SECTION 1. WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Regarding the issue of state support in the digital sector

Andrukhovych D. R.8

The basis, factors and features of European currency integration at the current stage

Antonova O. M.12

Sectoral structure of the economy and trade of the “Group of Seven” countries in the context of global challenges of the 21st century

Arbuzova A. V.17

Industrial Policy in Changing World Economy. Implications for Ukraine

Bilenko Yu. I.21

Ways to overcome economic and food crises: the experience of the European Union and the USA

Bokiy O. V.26

Threats created by foreign subsidies for the economy of the European Union

Vovchenko O. V.30

Crime in the sphere of economic activities: criminal-legal and security factors

Hyzymchuk S. S.34

Modernization of environmental taxation in Ukraine in the context of European integration processes

Glukhova V. I.37

Competitiveness of companies in measuring the latest trends in the international child car seat market

Hryshko A. V.41

Prerequisites for the integration of Ukraine into the EU and NATO

Erfan Ye. A.45

Insights into Ukraine’s International Cooperation in R&D for ICT Sector Development

Zavhorodnya E. O., Melnyk T. M.49

The impact of scientific and technical progress on international trade and logistics

Kadar A. I., Brenzovych K. S.54

Ecological effect of implementation of offset schemes for ecosystem losses

Kobzar O. M.58

Financial planning at the enterprise

Kramar O. M.61

Global transformations of the business environment of TNCs and their impact on the economy of Ukraine	64
Kushnir N. O.	64
Global challenges of the banking system in the current conditions	68
Lapa I. V.	68
Analysis of influence of emigration from Ukraine on the country's balance of payments	71
Lypko N. M.	71
Newest determinants of international passenger air transportation market development	76
Marchenko S. A.	76
The latest determinants of demand in the international market of IT outsourcing services	80
Nhuien T. Z. T.	80
Development of ports in the Danube region as one of the factors ensuring Ukraine's economic resilience in conditions of martial law	83
Neborachko M. E.	83
International experience of social entrepreneurship development: prospects for Ukraine	87
Oprysok M. D.	87
Innovative methods of optimizing project management in a competitive environment	90
Ostapenko T. H.	90
Introduction of environmental budgeting in international relations	92
Pereguda Yu. A., Kryvoberets M. M.	92
The impact of globalization on Slovakia's foreign policy	96
Radysh O. I.	96
Modern European integration strategy of Ukraine	100
Roshko S. M., Ravis O. M.	100
Hedging price risks for agricultural commodities using option contracts	104
Ruban Yu. V.	104
Directions of Ukraine's development	107
Ryabinina N. O.	107
Theoretical foundations and practice of international entrepreneurship risk insurance	111
Sosiura S. G., Sosiura A. V.	111
Analysis of the dynamics of the volume of private remittances from abroad to Ukraine in recent years	115
Spivak V. O., Korol M. M.	115

Ukraine’s European integration model in the context of Russian military aggression Shynkar V. A., Roshko S. M., Teplova L. I.	119
Improvement of information management business processes at JSC “Hydrosila” Shtets T. F., Sagura E. O.	123

SECTION 2. HUMANITIES IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION CHALLENGES

Civilisational progress in the context of political structural changes: analysis of economic, technological, resource, political, legal, security and social factors Kalmuk I. P.	128
Virtual assets as assets of the bankrupt Kulyk O. I.	133
The role of humanitarian education in the formation of national identity in the conditions of the Russian-Ukrainian war and European integration Lozovyi V. S.	137
The Essence of manipulative behavior and measures for its limitation Melnyk O. V., Vozna L. B.	140
Systematic arrangement of natural and economic relations in Ukraine in the context of ensuring the quality of life Mykytenko V. V.	143
The influence of the 2023 parliamentary elections on the transformation of the political landscape in the countries of the European Union Ostapets Yu. O., Hrabchak E. O.	148
Expert survey as a tool for the study of internal political threats Potapenko V. G., Pavlenko I. A., Nahirnyi V.M.	153
Humanitarian aspects of the issue of finding distances between skew lines Svietlichna D. I., Svetlichna M. I., Svetlichnyi I. V.	157
International cooperation in the context of educational legislation of Ukraine Fizeshi O. J., Fizeshi J. J.	161
Challenges on the way to ensuring and forming the quality of working life in the conditions of martial law Khandii O. O., Zelenko O. V.	166
Territory-oriented approach to regional development: economic and security factors Khymynets V. V., Holovka A. A.	170

SECTION 3. UKRAINE IN MODERN GLOBAL POLITICAL AND LEGAL PROCESSES

Theoretical trends of financial support for innovative development of telecommunication enterprises

Assan Aisulu 175

Financing mechanisms in the post-war recovery of the enterprise

Bazilyuk A. V., Gubenko V. D. 179

Informational state as a new stage of the political development of society

Balan S. V. 183

Assessment of the innovation potential of the country (region) in the context of strategic planning: from theory to practice

Barannik V. O. 187

Institutional capacity and competitiveness of the state: an aspect of the economic security

Bashtannyk O. V. 191

Church calendar reform in Ukraine as a problem of civilization choice

Bokoch V. M. 195

The processes of convergence regarding intellectual property rights

Vashchynets I. I. 199

Peculiarities of protection of rights to non-original compilations (databases) in Ukraine and the EU countries

Vyshnevskiy V. O., Vaschynets I. I. 203

The main principles of social protection policy in Ukraine during wartime

Vozna L. B., Mykytyuk Ya. Yu. 206

Deliberation of human rights and freedoms in the minds of a war camp in Ukraine rights acting

Grynyo D. 209

Problematic issues of the application of international legal mechanisms of bringing the aggressor country to justice on the example of the Russian-Ukrainian war and ways to solve them

Davydiuk V. M. 213

Constitutional and personal rights and freedoms in the context of membership in a European public law organisation

Demianishyn Ya. V. 216

Legal definitions in the normative and legal regulation of economic security

Zub V. V. 221

Current state of national security of Ukraine under martial law

Izbash K. S. 224

The global Sustainable Development Goals in the projection of the war in Ukraine	
Krasnikova O. V.	228
Compensation payment as a measure of civil liability for copyright infringement	
Kushnir Z. I., Boshitsky Yu. L.	232
Rights and liberties of Ukrainian citizens under martial law	
Lavrynenko H. A.	236
International legal regulation of the application of sanctions as forms of political responsibility of states	
Lykhvar V. V.	240
Problems of structuring civil society in the context of current challenges to the international order	
Melnikov V. V.	243
Digitization of the economy in the conditions of modern global transformations	
Mykytenko T. P.	247
International humanitarian law in the context of modern military conflicts	
Pavlov V. O.	251
Religious component in secular and church education: Polish experience	
Palinchak M. M., Andriiv O. B.	255
Legal basis for regulating the status of churches in Hungary in the post-Trianon period	
Palinchak M. M., Ronai L. M.	258
Administrative and legal regime of martial law in Ukraine	
Piatyhora S. I.	261
Legal analysis of the goals and functions of legal responsibility	
Romashkin S. V.	264
Socio-political destabilization of the evolutionary type	
Riabina K. V.	268
The religious factor in the 2024 US presidential election	
Stebak D. M.	271
Peculiarities of the legal regulation of the activities of insurance brokers in the life and health insurance market in the context of the new law of Ukraine “on insurance”	
Khorvatova O. O.	274
Financial mechanisms for the development of the defense industry of Ukraine	
Shemayev V. M., Yurkiv N. Ya.	278

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-59>

**RIGHTS AND LIBERTIES OF UKRAINIAN CITIZENS
UNDER MARTIAL LAW**

**ПРАВА ТА СВОБОДИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Lavrynenko H. A.

*PhD in Political Science,
Associate Professor at the Department
of Political Science and Sociology
Borys Grinchenko Kyiv
Metropolitan University
Kyiv, Ukraine*

Лавриненко Г. А.

*кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології
та соціології,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Світові глобальні виклики та загрози систематично створюють випробування для загальної тенденції демократизації держав. Поліваріантний підхід до їх вирішення, поява додаткових умов і стимулів може спричинити достатньо масштабні зрушення у характері відтворення демократичних процесів. Керуючись критерієм ефективності відтворюваної державної політики подекуди може спостерігатися ігнорування або обмежування у певний проміжок часу основних демократичних прав та свобод громадян. І хоча такий підхід до вирішення існуючих внутрішньодержавних та глобальних світових проблем залишається достатньо дискусійним не тільки серед представників політичної еліти, але й в експертних колах, дана політика продовжує знаходити своє відтворення у світовій політичній практиці та в Україні зокрема.

Мета дослідження – аналіз ситуації із дотриманням прав і свобод громадян України в умовах воєнного стану.

Питаннями забезпечення та дотримання політичних прав та громадянських свобод в Україні в умовах воєнного стану займається достатньо широке коло дослідників, серед яких варто виділити праці наступних: Благута Р.І., Головатий С.П., Добрянський С.П., Ковалів М.В., Лук'янова Г.Ю., Маркович Х.М., Мельник Р.І., Скриньковський Р.М., Чубко Т.П., Ярема О.Г.

Виклики останніх років, з якими зіткнулася Україна особливо після 24 лютого 2022 року, безумовно, призвели до змін у житті держави та суспільства. Особливої ваги набуло питання забезпечення прав і свобод

людини. Порушення прав людини в умовах війни є порушенням основних міжнародних стандартів права [1]. Європейський суд з прав людини виступає гарантом виконання положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [2].

Слід зазначити, що навіть в умовах запровадження воєнного стану, права і свободи людини і громадянина залишаються головним пріоритетом будь-якої демократичної держави. При цьому всі державні заходи, які можуть обмежувати права людини, переслідують лише охоронну мету – зберегти життя людини, надавати їй належний захист від агресії ворога та підтримувати суспільно-політичний порядок у країні. У разі порушення прав і свобод громадян держава гарантує їх відновлення та подальший надійний захист.

Саме для відновлення умов, за яких людина зможе ефективно реалізувати свої конституційні права та свободи, вводиться воєнний стан. Стимування збройної агресії Російської Федерації викликало потребу у здійсненні непопулярних кроків з боку влади, котрі отримали прояв в обмеженні ряду прав та свобод громадян [3, с. 3]. Відповідно до Конституції України права людини під час запровадження воєнного стану можуть бути обмежені лише тимчасово і лише в таких межах, які не впливають на їх істотний зміст. Це вимагає високого рівня відповідальності, прозорості та розуміння необхідності обмежень для забезпечення загального блага.

У перший рік після повномасштабного вторгнення населення України з легкістю йшло на поступки в питаннях обмеження власних прав та свобод за для мобілізації сил та ресурсів у протистоянні ворогу. Універсальною тенденцією з боку політичного керівництва держави стало переключення фокусу уваги на безпекові аспекти існування суспільства та збереження української державності. Консолідація зусиль та загальнонаціональний супротив дозволили Україні вистояти у перші місяці повномасштабної війни.

У другий рік війни фокус уваги почав поступово переключатися на внутрішні проблеми, що спричинило «перші кроки недовіри до влади» та загострило питання обмежених після початку повномасштабного вторгнення ключових прав і свобод громадян. Наразі в Україні спостерігаються труднощі у функціонуванні механізму дотримання та захисту конституційних прав і свобод.

На даній проблемі почали зосереджувати увагу іноземні партнери з США та країн ЄС, вказуючи на необхідність збереження шляху демократичного розвитку України. Про це також свідчать дані міжнародної неурядової організації «Freedom House», котра у своїх

щорічних звітах «Freedom in the World» (2022, 2023, 2024 рр.) продемонструвала падіння демократичних показників України в світовому рейтингу (рис. 1).

Даний рейтинг оцінює доступ людей до політичних прав і громадянських свобод у 210 країнах і територіях. Під час підрахунку рейтингу береться до уваги той факт, що як державні, так і недержавні суб'єкти можуть впливати на індивідуальні свободи, як то право голосу, рівність перед законом, свобода вираження поглядів тощо. Статус країни або території визначається сукупним балом за політичні права (max – 40) та громадянські свободи (max – 60).

Наведені у діаграмі дані свідчать про потужне скорочення політичних прав та громадянських свобод в Україні за останній рік.

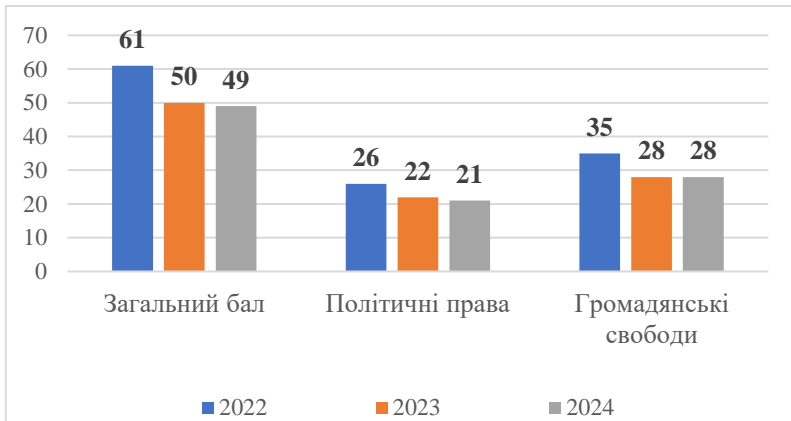


Рис. 1. Україна у рейтингах «Freedom in the world» 2022–2024 рр. [4–6]

Політичні права громадян скоротилися від 26 до 22 балів у 2023 році, втративши 4 бали з 40 можливих. А у 2024 році втратили ще 1 бал. Щодо громадянських свобод, то у 2023 році за даним показником Україна втратила 7 балів з 60 можливих, отримавши 28 балів (у 2022 р. даний показник становив 35 балів). У 2024 році ситуація залишилася незмінною. Проте, незважаючи на загальне погіршення показників, Україні вдалося утриматися в статусі «частково вільної» держави.

Враховуючи особливості українського законодавства під час воєнного стану та розуміючи всю складність ситуації в Україні, треба

значити, що обмеження прав та свобод громадян несе певну загрозу для представників державної влади в контексті збереження її легітимності та внутрішньополітичної стабільності держави загалом. Не можна допустити використання воєнного стану будь-якими силами у своїх політичних інтересах.

Забезпечення балансу між захистом безпеки держави та захистом прав і свобод громадян важливо для будівництва демократичного суспільства. В іншому разі може виникнути реальна загроза гострої внутрішньодержавної кризи з непередбачуваними наслідками. «Права людини мають бути не менш вагомим чинником у прийнятті політичних рішень як економічна вигода чи безпека» [7].

Література:

1. Які права можуть порушуватись під час війни і як їх захистити? URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/700/yaki-prava-mozutporusuvatispid-cas-viini-i-yak-ix-zaxistiti> (дата звернення: 24.03.2024).
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами). Європейська конвенція з прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 24.03.2024).
3. Благута Р.І. Забезпечення в Україні конституційних прав і свобод людини та громадянина в умовах воєнного стану. Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах воєнного стану: матеріали наукового семінару (23 червня 2022 р.) / упор. М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців, Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 3–6.
4. Ukraine: Freedom in the World 2022. Country Report. Freedom House. URL: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2022> (дата звернення: 24.03.2024).
5. Ukraine: Freedom in the World 2023. Country Report. Freedom House. URL: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2023> (дата звернення: 24.03.2024).
6. Ukraine: Freedom in the World 2024. Country Report. Freedom House. URL: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2024> (дата звернення: 24.03.2024).
7. Матвійчук О. Час взяти відповідальність (промова на врученні Нобелівської премії миру 11 грудня 2022 р.). URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/12/11/7380261/> (дата звернення: 24.03.2024).